

PERSMEDEDELING

De Grote Architectenenquête

Architect: een mooi beroep, met schaduwkanten

In een tijd waarin creativiteit niet alleen cultureel maar ook economisch het verschil moet maken, staan beroepen als dat van architect hoog aangeschreven. Maar hoe kijken architecten zelf tegen hun beroep aan? Het kunststeunpunt Vlaams Architectuurinstituut VAI, de vzw Architecten-Bouwers, NAV - de Vlaamse Architectenorganisatie en de Orde van Architecten - Vlaamse Raad fv vroegen het aan alle ingeschreven Vlaamse architecten.

Circa 800 architecten vulden de volledige vragenlijst in.

Hun conclusie: het is een mooi beroep, maar met nogal wat schaduwkanten.

De architect is een gemotiveerde dienstverlener ...

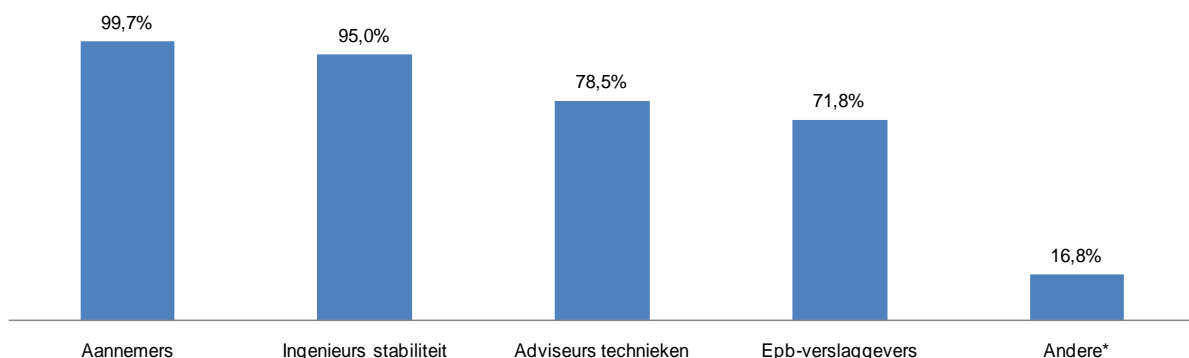
De opdrachtgever staat centraal bij de architect. Gevraagd naar de waarden die hij erg belangrijk acht voor zijn werk, geeft de architect de volgende top vier als antwoord: ruimtelijke beleving (53%), functionaliteit (52%), uitdrukking van de wens van de klant (48%) en gebruikscomfort (48%). Stuk voor stuk kwaliteiten die de opdrachtgever of gebruiker van een gebouw ten goede komen. Bovenaan het lijstje prijken verder respect, vertrouwen en een goede relatie met de klant.

... maar voor veel te veel verantwoordelijk en aansprakelijk.

De architect draagt een zware beroepsaansprakelijkheid. Té zwaar, reageren drie architecten op vier (77%). Waarom moeten wij opdraaien voor fouten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden of gedurende de technische afwerking, vragen zij zich af. Een meer correcte verdeling van de verantwoordelijkheden dringt zich op.

Daarbij komt dat alleen de architect wettelijk verplicht is zijn beroepsaansprakelijkheid te verzekeren. Nagenoeg alle architecten (99%) zijn het er over eens dat ook andere bouwpartners mee dat bad van de verplichte verzekering in moeten. Dat geldt met name vooral voor de aannemer, de ingenieur stabiliteit, de adviseur technieken en de epb-verslaggever.

TE VERZEKEREN BOUWPARTNERS**

* In aflopende volgorde: veiligheidscoördinatoren, bouwheren, andere.

** Daar voor deze vraag meer keuzemogelijkheden bestonden, is de som van de indicatoren niet gelijk aan 100%.

De zware beroepsaansprakelijkheid vergt trouwens zijn tol. Meer dan een architect op twee (53%) overwoog al eens om zijn praktijk stop te zetten. De belangrijkste reden was de zware aansprakelijkheid (63%).

De architect is een begeesterd ontwerper ...

Het creatieve ontwerp blijft een van de belangrijkste *unique selling propositions* van de architect. In de opleiding ligt hierop dan ook een grote nadruk - volgens sommigen misschien zelfs te veel. Bijna zeven architecten op tien (65%) maken achteraf bewust tijd vrij om die competentie bij te schaven.

... maar verdwaalt in een bos van regels, wetten en reglementeringen.

Meer dan de helft (56%) van de architecten heeft niet voldoende tijd om de ontwerpqualiteiten aan te scherpen. De administratieve rompslomp is daar niet vreemd aan. Zo slopen de bouwaanvraag en de vergunningsdossiers ongeveer evenveel tijd op als het ontwerpen.

Ook de overvloed aan regelgeving weegt als lood op het architectenberoep. Niet toevallig heeft de meest acute vraag naar opleiding betrekking op actuele regelgeving. Waar een architect op twee (53%) al eens dacht aan vroegtijdig stoppen, heeft dat in een geval op twee (54%) te maken met de groeiende complexiteit van het beroep.

De architect is leergierig ...

Maar liefst 95% van de architecten volgt extra vorming of opleiding. Naast het georganiseerde aanbod aan navorming schaven architecten ook individueel hun kennis en inzicht bij via vakbladen, het internet of architectuurboeken.

... maar moet dat voor een deel wel zijn.

Voor een deel is die leergierigheid wellicht pure noodzaak. We wezen hiervoor al op de overvloed aan reglementering en administratie. Daarnaast klagen de architecten over lacunes in de opleiding. Vooral de praktische vorming krijgt van negen architecten op tien (86%) een onvoldoende. Gelaakt worden onder andere het gebrek aan praktijkvorming, aan aandacht voor het bureaumanagement en de financiële haalbaarheid van bouwprojecten en aan realiteitszin. Negen architecten op tien achten de stage dan ook noodzakelijk voor een goede praktijkvorming, zij het dat die stage beter tijdens in plaats van na de opleiding zou vallen.

De architect wil duurzaam bouwen ...

Ecologische duurzaamheid vinden de meeste architecten (70%) belangrijk tot erg belangrijk. De impact van bouwen en wonen op het leefmilieu is inderdaad enorm. Over de zinvolheid van energiezuinig bouwen bestaat dan ook weinig discussie. Maar hoe dat moet gebeuren, is een andere zaak.

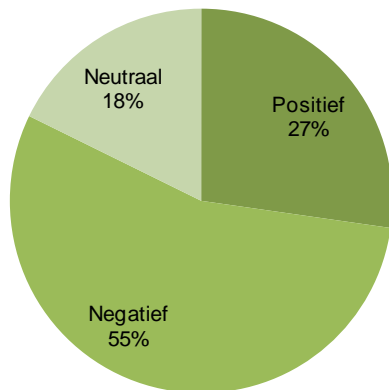
... maar vraagt zich af of de huidige aanpak wel de beste is.

De epb-regelgeving en de manier waarop die de komende jaren evolueert, vinden architecten niet meteen een schoolvoorbeeld van een goed beleidskader.

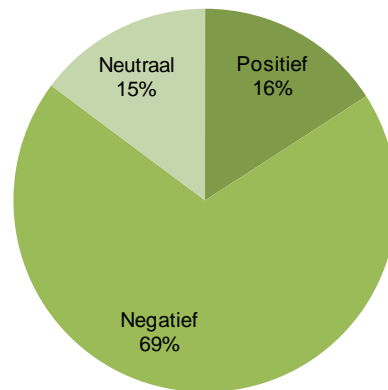
De regelgeving heeft volgens hen een negatieve impact op het ontwerp (55%), de uitvoering (69%), de administratieve last (70%) en de kostprijs (73%). Aannemers kennen de epb-spelregels niet en zijn technisch niet altijd voldoende onderlegd. Bouwheren moeten een groter bouwbudget reserveren. De overheid mag voor een architect op twee (48%) ook meer energie steken in het verstrekken van informatie over de epb-regelgeving.

INVLOED VAN DE EPB-NORMERING OP...

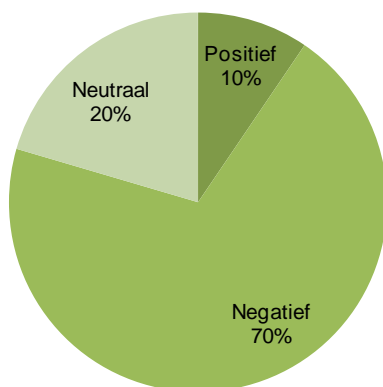
... HET ONTWERP

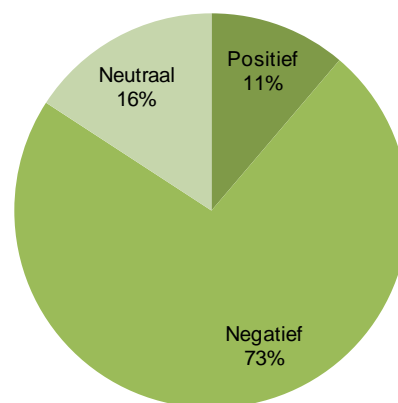
... DE UITVOERING

... ADMINISTRATIEF VLAK

... FINANCIEEL VLAK

De meeste architecten hebben een gemiddeld inkomensprofiel ...

Het persoonlijk belastbaar inkomen van de architect is vergelijkbaar met het gemiddelde fiscale inkomen van inwoners van het Vlaams Gewest. Circa een derde van de architecten heeft een inkomen tot 20.000 euro. Iets minder dan de helft verdient tussen 20.000 en 40.000 euro.

De loonkloof tussen mannen en vrouwen is ook bij architecten zichtbaar. De inkomens van vrouwen situeren zich vooral (47%) in de laagste loonschaal. Slechts 10% van de vrouwen heeft een inkomen van meer dan 40.000 euro. Voor de mannen bedraagt dat percentage 26%.

... maar velen hebben het financieel niet gemakkelijk.

Opmerkelijk is dat bijna de helft van de architecten (47%) overweegt om na hun pensioenleeftijd aan de slag te blijven.

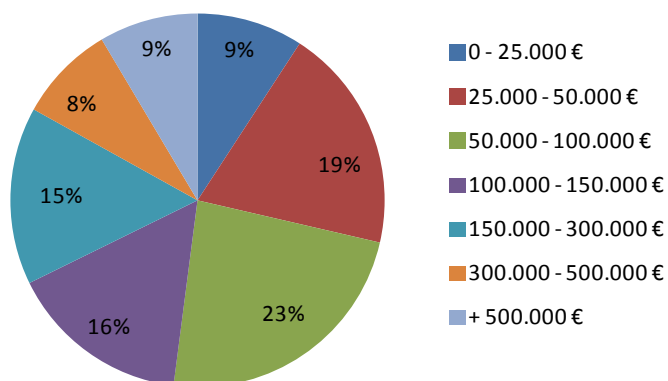
Van deze groep zijn er velen die dat moeten doen omwille van financiële redenen (55%) of omwille van de hoge verzekeringspremie die ze bij stopzetting van hun activiteiten moeten betalen om hun verder lopende tienjarige aansprakelijkheid te dekken (20%).

Bij de groep die al eens overwogen heeft om ermee te stoppen voor de pensioenleeftijd (53%), zijn er vier op tien die dat omwille van financiële overwegingen zouden doen (41%).

Wellicht heeft de manier waarop heel wat architectenbureaus worden beheerd, daar voor een groot deel mee te maken. Zo doet amper de helft van de architecten (55%) aan tijdsregistratie, toch een noodzakelijke voorwaarde om achteraf te berekenen of een opdracht voldoende heeft opgebracht. Een niet onaanzienlijk deel van de architecten (15%) vindt de rendabiliteit en groei van het architectenbureau trouwens weinig tot niet belangrijk.

OMZET VAN ARCHITECTENBUREAUS

Architectenbureaus: spreiding per omzet

De architect zou graag hebben dat u weet wat hij doet.

Particulieren die een woning bouwen, zijn volgens architecten matig (39%) tot slecht (26%) ingelicht over de taken van de architect. De kennis hierover bij particuliere bouwers van niet-residentiële projecten wordt hoger ingeschat, maar blijft al bij al magertjes (43% neutraal, 29% matig, 15% slecht).

De enquête bij de Vlaamse architecten werd gehouden in april, juni en juli 2011. De steekproef is representatief wat de leeftijdscategorieën en het geslacht betreft. Met deze gegevens willen de organisatoren betrouwbaar cijfermateriaal over de sector aanleggen, die om de twee jaar geactualiseerd zullen worden. Deze gegevens moeten ons in staat stellen de dienstverlening naar de architecten te verbeteren. De data bieden evengoed stof om in gesprek te gaan met de overheid, het onderwijs, de bouwsector en andere partners met de bedoeling om het architectuurbeleid af te stemmen op de actuele noden in het veld.

De Grote Architectenenquête is een initiatief van:

Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv

De Vlaamse Raad fv is de feitelijke samenwerking van de vijf Nederlandstalige provinciale raden van de Orde van Architecten. De Vlaamse Raad fv waakt over de kwalitatieve uitoefening van het beroep van architect; ontwikkelt deontologische regels en bevordert de correcte naleving van het reglement van beroepsplichten; promoot en ontwikkelt een kwaliteitsvolle stage en permanente vorming; signaleert knelpunten en doet beleidsvoorbereidend werk voor de overheden; sensibiliseert en informeert het grote publiek omtrent de meerwaarde van de architect; ijvert voor de belangenbehartiging van zowel bouwheer als architect.

Vlaams Architectuurinstituut VAI

Het Vlaams Architectuurinstituut wil als centrum voor hedendaagse architectuur het publiek attent maken op het belang van een goed ontworpen leefomgeving, om het maatschappelijke debat omtrent het ontwerp van gebouwen en steden te stimuleren en om kennis over architectuur te verspreiden. Het organiseert daartoe tentoonstellingen, lezingen, debatten, architectuurreizen, brengt publicaties uit en coördineert evenementen zoals het tweejaarlijkse Jaarboek Architectuur Vlaanderen en de Dag van de Architectuur.

NAV de Vlaamse Architectenorganisatie

NAV, de Vlaamse architectenorganisatie, is met meer dan 2.400 aangesloten architecten de meest representatieve federatie van architecten in Vlaanderen. NAV is aangesloten bij UNIZO, de Unie voor Zelfstandige Ondernemers, en FVIB, de Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen. NAV heeft vijf afdelingen in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Limburg, Waasland en Vlaams-Brabant.

Architecten-Bouwers

Architecten-Bouwers is een vereniging zonder winstoogmerk die is opgericht in 1985 met als voornaamste doelstelling de bouwheer kwaliteitsarchitectuur te bieden, evenals een waarborg met betrekking tot de prijs en de bouwtermijn. Architecten-Bouwers, met aangesloten architecten uit België, Nederland en het Groot-Hertogdom Luxemburg, biedt architecten een collegiale omgeving met regelmatige specifieke bijscholingen en neemt initiatieven om hun beroepsactiviteiten te stimuleren en te professionaliseren.

NIET VOOR PUBLICATIE

Voor meer informatie over de enquête kunt u terecht bij:
Kati Lamens, woordvoerder
Tel. : 0479 /69 02 63

U kunt een rapport met de volledige resultaten aanvragen via info@architectenenquete.be.